

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію **Савчука Богдана Романовича**

«Громадська діяльність Степана Федака (1861–1937 рр.)»

подану на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук

за спеціальністю 07.00.01 – історія України

Інтерес істориків до вивчення діяльності видатних постатей української історії є цілком закономірний. На прикладі біографії ключових осіб можна висвітлити важливі суспільні явища та тенденції, конкретизувати, чи узагальнити окремі історичні факти та їх обставини.

Дисертант обрав предметом свого дослідження громадську діяльність Степана Федака – українського адвоката, громадського та політичного діяча, мецената, одного з чільних представників т. зв. адвокатської доби національного відродження українців Галичини кінця XIX – першої чверті XX с. Тема дисертації у цілому відповідає науковій спеціальності – історія України. Структура дисертаційної роботи є обґрунтованою і відповідає специфіці комплексного дослідження даного питання.

Актуальність праці посилюється тією обставиною, що в українській історіографії біографія Степана Федака досліджена, в основному, фрагментарно. Втім, автор критично проаналізував та використав у своїй дисертації напрацювання сучасних українських істориків, які висвітлювали окремі аспекти життя та громадської діяльності С. Федака.

Дослідницькі завдання дисертанта обумовили широкий спектр використаної джерельної бази: архівні документи архівних збірок Києва, Львова та Івано-Франківська, зокрема, епістолярні джерела, особисті та родинні та документи, матеріали різного роду інституцій українських організацій Галичини, місцева українська та польська періодика та мемуаристика. Співставлення наукової літератури та різноманітних репрезентативних джерел, цілий ряд яких уперше введено до наукового обігу, дало можливість глибше та об'єктивніше дослідити тему. Історіографія та

джерельна база дослідження, а також методологічні підходи висвітлені дисертантом у першому розділі роботи (с. 23–61).

У другому розділі (с. 62–80) Б. Савчук розкрив обставини становлення особистості С. Федака та початки його громадської діяльності, зокрема, в університеті. Автор відзначив, що значу роль у формуванні світогляду Федака відіграло тогочасне соціокультурне середовище Львова (с. 69).

Специфіка професійної діяльності С. Федака висвітлена у третьому розділі дисертації (с. 81–128). Дисертант розглянув окремо правозахисну адвокатську працю і роботу в страховому товаристві «Дністер». Саме діяльність в цьому товаристві сприяла піднесенню авторитету в українських середовищах Галичини та Наддніпрянської України (с. 122).

Головну увагу дисертант зосередив на дослідженні ролі С. Федака в суспільно-політичному і культурно-освітньому житті Галичини. Автор обгрунтовано підкреслив, що С. Федак активної участі в діяльності Української Національно-Демократичної Партії не брав (с. 174, 177). Втім успішна професійна діяльність давала йому змогу сприяти у вирішенні нагальних для галицьких українців національних завдань (с. 180, 194).

В роки Першої світової війни російська окупаційна влада вивезла діяча, як закладника, в Наддніпрянщину, де С. Федак матеріально зумів допомагати біженцям та переселенцям (с. 142–144). У роки українсько-польської війни у Східній Галичині та державотворення ЗУНР (1918–1919) він очолював Український Харчовий Уряд, а пізніше – Український Горожанський Комітет, які мали гуманітарні харитативні цілі.

Внесок С. Федака в організацію українського освітнього, культурного, зокрема музичного життя був оцінений сучасниками, які обрали його почесним членом Товариства «Просвіта» (с. 189, 195).

Цінним доповненням основного тексту дисертаційної праці є додатки, куди включені список справ особового фонду С. Федака в ЦДІА України у Львові (с. 252–254); фотокопії важливих документів пов'язаних зі здобуттям освіти (с. 256–260) та ін.

Загалом висновки дисертації є досить обґрунтовані. Автор слушно наголосив, що діяльність С. Федака була складовою українського руху в Галичині кінця XIX – першої третини XX ст., відіграла важливу роль в національному відродженні (с. 195). Водночас, на прикладі родини Федаків можна простежити своєрідний «конфлікт поколінь» в українському русі Галичини міжвоєнного періоду (с. 196).

Віддаючи належне новизні й ґрунтовності дисертаційного дослідження висловлюємо наступні зауваження та побажання:

1. Слід було в першому розділі дисертації уточнити, що за життя Федака його ім'я у офіційних документах, пресі та публічному дискурсі звучало «Стефан». Натомість, Степан – є сучасною транскрипцією цього імені.
2. Варто було б спробувати відшукати у Державному архіві м. Перемишля (Польща), у фонді Перемишльської греко-католицької консисторії церковну книгу хрещення (метрику), де зафіксовані дати народження і хрещення С. Федака, вказано рід занять батька, а також «хресні».
3. Автор не використав багатотомного біобібліографічного видання «Часопис «Діло»», авторства Костянтина Курилишина. В цьому виданні вказано всі публікації, які стосуються українських персоналій Галичини, у т. ч. й С. Федака.
4. Не зовсім коректно називати Дмитра Вітовського начальним комендантом УГА (с. 152). Адже у подіях 1 листопада 1918 р., про які йде мова, брали участь українські збройні підрозділи на чолі з названим сотником. Натомість Українська Галицька Армія творилася пізніше, коли Д. Вітовський вже став військовим міністром.

Як бачимо, висловлені зауваження не заперечують ключових положень дослідження, носять на загал рекомендаційний характер і тому не впливають на позитивну оцінку дисертації. Вона є цілком самостійною науковою працею, що базується на широкому комплексі наукової літератури та джерельного

матеріалу. Теоретико-методологічні засади дослідження є сучасного рівня й відповідають специфіці обраної теми. Дослідник уперше запровадив до наукового обігу величезну кількість маловідомих фактів з життєвого шляху С. Федака, використавши неопубліковані документи з архівних збірок Львова, Києва та Івано-Франківська, опубліковані документи і матеріали, мемуаристику, українські й польські періодичні видання з кінця XIX ст. – першої третини XX ст.

Зміст автореферату є ідентичний основним положенням дисертації. Структура та зміст дисертаційного дослідження відповідає вимогам ~~МОНУ~~ до кандидатських дисертацій. Дисертація Савчука Богдана Романовича є завершеною науковою актуальною працею, в якій отримано науково обґрунтовані результати. Автор цілком заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – історія України.

21 жовтня 2019 р.

Офіційний опонент

доцент кафедри новітньої історії України

імені Михайла Грушевського

Львівського національного

університету імені Івана Франка,

кандидат історичних наук

В. Павличин
О. І. Павличин

Павличин О. І.

Савчук Б. Р.

